

UJEDINJENJE

Izhaja vsake sredo in soboto. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Krokov trg št. 10.
Mesečna naročnina 5 K. — Posamezna številka 60 vin.

Marx in Engels:
Proletarci vseh dežel, združite se!

Socijalizem in ruska revolucija.

Vse evropsko časopisje je pod vplivom velikega kapitala, buržoazije in reakcionarnih vlad. Le malo je res socijalistično urejanih listov. Meje Ruske so hermetično zaprte, da bi ne mogli prihajati sirenski glasovi ljudske svobode in samouprave med narodne mase kulturne Evrope. Še tisto pičlo število poročevalcev, katerim je bilo mogoče priti v stike z vodstvom gibanja ruske revolucije, je tako malo pripravljeno in poučeno o ruskih razmerah, o ruski zgodovini, o bistvu ruskega življenja in duši priprostega človeka, da so prinesli zahodni Evropi le malokatero pristno in resnično vest ruskega proletarijata. Kako pa naj Slovenci razumejo veliko rusko revolucijo, kako naj razumejo ruski boljševizem, ki sta plod neprestanega zdržnega razvoja in realnih socijalno-ekonomičnih razmer velikega naroda, ako pred vojno ni bilo med njeno inteligenco morda niti petero mož, ki bi znali korektno čitati ruske liste, ki bi kolikaj poznali rusko zgodovino in slovstvo iz ruskih virov samih? Saj so čitali najbolj navdušeni slovenski narodnjaki ruske pisatelje v nemškem prevodu Reklamove biblioteke! Kake pojme so imeli o socijalizmu samem? Koliko jih je čitalo spridoma dela mladega Marxa do njegove knjige o kritiki politične ekonomije iz 1859. — Marxa komunista in revolucionarja?

In vendar je v teh delih, iz tega mladeniškega, ognjevitiga duha, največ onih miselnih bliskov, ki so posvetili v temne globine človeške družbe, misli, ki služijo danes kot osnova najnaprednejšim znanstvenim delom sociologov, ekonomov, politikov in zgodovinarjev. Besede poročstva, ki se danes izpolnjujejo po velikem klanju narodov, po jalovosti političnih veleumov pariške konference — v gibanju internacionalnega proletarijata in, posebej, v ruskem boljševizmu.

Marco Ramperti ocenjuje Barbusse-ov „Le Feu“ (Ogenj) šteje tega pisatelja med socijaliste dostavljaje: „Kakor je danes že po usodi vsak, ki čuti v sebi moč ustvaritelja, tako je tudi on, Barbusse, za socijalizem.“ No reči bi moral: „iz njega vreje sila ustvaritelja in umetnika, ki je bo globoki intuiciji vojne in francoske družbe prišel do sklepa: Sporazumljenje vseh demokracij, sporazumljenje neskončnosti, vstaja ljudstva celega sveta. Vera kruto preprosta... Vse drugo, vse drugo, v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti je na sebi vse eno!“

Kakor je bilo prvo poznanje človeške družbe K. Marxa revolucionarni komunizem, kakor so Barbusse-ovi francoski vojaki po naravnem razvoju čuvstva in misli prišli do bližnje posledice socijalizma: „Vstaja ljudstvo, krute preproste vere...“ tako ruski boljševizem ni nič drugega, nego socijalizem iz-

vajan dosledno v praksi, po oni vsebini in po oni metodi, katero je bil narekoval Karel Marx. Ni nič drugega nego: „Vstaja ljudstva, krute preproste vere“, neupogljivo priproste vere prvih kristijanov, vere, ki edino, kakor vsemogočna prirodna sila, mora zmagati kulturni svet.

Ko je del bivše ruske socijalnodemokratske stranke dobil na svojem prvem kongresu v Londonu l. 1903. ime boljševikov pod Leninovim vplivom, dobil ga je od tega, da je odločna večina ruskih socijalistov (boljševinstvo) sprejela cilj in taktiko: „vstaja ljudstva, vstaja kruto priproste vere, vse drugo je postranska stvar!“ Lenin je organiziral ruski proletarijat za en cilj, osredotočil je vse njegove sile na dejansko akcijo, za revolucijo, po kateri edini je bilo mogoče razdejati petstoletni carizem. Vera v lastno moč proletarijata, neomajljiva vera, da edino proletarijat preustroji človeško družbo, je misel vodnica ruskih Leninovih socijalistov. S to krutopreprosto vero so stopili delavski bataljoni na Petrograjске ulice ter v krvavi boju izvajali svobodo ruskemu proletarijatu v trdnem prepričanju, da z njegovo svobodo zažari zarja novega življenja proletarijatu vesoljnega sveta in človeštvu.

Kdor danes uči proletarske mase drugače, ta ne umeje velikosti zgodovinskega momenta, ta ne čuti vse sile usodepolnih trenutkov človeštva, ki ne more najti odrešenja, ako ne v vstajenju ljudskih mas! „Kaj more še veljati izmučenemu človeku meščanski red in državni mir? Kaj more biti izlakovanemu delavcu vse milijardno bogastvo minule Evrope?“ „S krvjo obrizgan, vrnil se je kmetovalec na svoje polje. Gnali so ga v bratomorni boj z molitvijo in vero v vseusmiljenega boga, med kadilom in miro, pod orgelnimi zvoki himnov kronanih cesarjev!“ „S človeškimi možgani pomrsan, vrnil se je inteligent med svoje tovariše znanstvenike in modroslovce, ki so učili boj za narod in domovino kot najvišjo čednost kulturnega človeka.“ „Razteptana so polja, opustošene tvornice, pogazena morala, oskrunjene cerkve in šole!“ „Konje in mule so pasli po silju, ž njimi polnili in gnojili posvečene prostore!“ „Prazna vera in prazna narodnost ste se izživelili v vojni, srca in misli zastrupljajoča kultura se je pogreznila v vojnem blatu!“

Zato le vkup delavci vesoljnega sveta!
Vaša je pravda!

Vse drugo, vse drugo je prazen nič!

U. H. (učenec naše delavske pol. šole).

Prvo leto politične šole v Trbovljah.

Dočim so se pred vojno socijalistične organizacije v nemških in čeških delih Avstrije brzo in uspešno širile, si socijalistična misel

med slovenskim delavstvom ni mogla pridobiti tal. Ko so si v bivši Avstriji nemški in češki sodrugi, združeni v političnih, strokovnih in gospodarskih organizacijah po hudih bojih priborili že precej pravic, je slovenski proletarec stal še brezbrizno ob strani in deloma še v meščanskih organizacijah, ter večinoma nemo, brez upora, prenašal gorje kapitalističnega izkoriščanja in politične brezpravnosti. Tudi tam, kjer so bile z velikim trdom osnovane strokovne ali politične organizacije, se niso zadovoljivo razvijale. V Trbovljah imamo danes čez 4500 organiziranih delavcev, pred vojno smo jih imeli le 200—300 ob približno istem skupnem številu zaposlenih delavcev. Vendar nihče ne more trditi, da je bil slovenski proletarijat manj sprejemljiv za socijalistične ideje, kot nemški ali češki. Saj so bili slovenski delavci v tujini (Nemčiji, Ameriki in drugje) vedno dobri in zavedni člani delavskih socijalističnih organizacij in po povratku v domovino so bili v mnogih slučajih vneti propagatorji socijalistične ideje.

Vendar moramo priznati, da je še danes, ko so se naše socijalistične organizacije že močno razširile in utrdile, še precej organiziranega delavstva, ki je vstopilo v organizacije zgolj zato, da mu organizacija pribori zvišanje mezd. In krivda vsem temu leži v tem, da se je in se še posveča premalo pažnje socijalistični in splošni izobrazbi proletarskih mas. Mero-dajni faktorji (vodstva soc. dem. strank) se niso posluževali pravega načina socijalistične vzgoje, ali pa so jo sploh zanemarjali. V naših strokovnih organizacijah se govori vedno le o stavljenih zahtevah, nikdar o socijalizmu. To je velika usodna napaka, katero že in bomo še bolj bridko občutili, posebno ob najvažnejših momentih. Če je cilj naših strokovnih organizacij voditi samo mezdne boje, se naše strok. org. prav nič razlikujejo od krščansko ali narodno socijalnih organizacij, ki tudi vodijo mezdna gibanja.

V političnih org. opažamo isto. Tisti, ki so pri nas ustanavljali org., so se zadovoljili, da so kraj. odbori imeli redne seje, da so pošiljali mesečne prispevke in da so izpolnjevali navodila, katera so jim pošiljali. Da bi se člani socijalistično izobraževali, so jim pošiljali soc. časopisje in brošure, katere pa niso vedno poljudno pisane in jih človek brez soc. predizobrazbe ne more ali zelo težko razume, ali si jih tolmači po svoje. In danes imamo po krajevnih org. poseben socijalizem, kateri je velikokrat v vsakem kraju drugačen. Taki in enaki so bili vzroki neuspehov socijalizma pred vojno in so tudi še danes. Nam slovenskim socijalistom je manjkalo in nam še manjka dobrih idealnih propagatorjev in organizatorjev. Uspehi nemških in čeških sodrugov so bili le radi tega ugodnejši, ker so imeli dobre inteligentne propagatorje in

agitatorje socializma in poljudno, lahko razumljivo dobro urejeno socialistično literaturo.

Da se tem nevzdržnim razmeram odmore, so se ustanovile po industrijskih revirjih politične šole, iz katerih se bo duh pravega socializma širil med maso proletarijata in spremenil indiferentnost delavstva v aktivno smotre in socialistično delo.

Tu prinašam kratko poročilo o politični šoli v Trbovljah. Šola se je vršila z malimi izjemami vsak teden enkrat v šolski sobi, enkrat tudi v gozdu od 4—7 popoldne. Sodrug predavatelj je razpravljal in razlagal in pri tem pisal glavne misli na tablo, mi pa v svoje zvezke. Predavanja so se začela s kratkim življenjepisom Karla Marxa; potem pa se je prešlo na razlaganje komunističnega manifesta. Sodrug predavatelj je razložil vsak stavek zase, velikokrat vsako besedo posebej. Cela predavanja so bila: o komunizmu, o produkcijskih sredstvih, kaj je, in kako se deli človeška družba, kaj je razred in kakšne razrede imamo, o nadvrednosti, o socializaciji, o nastanku plemstva in fevdalne družbe, o fidejkomisih in latifundijah, o manufakturnem načinu produkcije, o razvoju malomeščanstva, o državi sploh, o oblikah države, o konjunkturi, krizi in depresiji, o manchesterskem liberalizmu. Primerjanje fevdalne družbe z meščansko, pomen kolonialne politike, o razvoju mest, o vzrokih izseljevanja in preseljevanja našega kmetiškega ljudstva, o Marxovi koncentracijski teoriji, o razpadu fevdalne družbe, o razvoju industrije, o reformaciji in socialnih bojih slovenskih kmetov, o kapitalu, obširen življenjepis K. Marxa, o postanku komunističnega manifesta, o postanku strok. in pol. organizacij in njihovem pomenu. Vmes je bilo predavanje o logiki in par filozofičnih predavanj: o grškem naturalizmu in racionalizmu.

Po vsakem predavanju so spisali slušatelji doma naloge, katere so se potem v šoli pričitale in popravile. V šoli so se priredili med slušatelji shodi, da se je praktično učilo, kako se shod vodi, kako se poroča, kako se dela zapisnike. Pokazalo se je nadalje, kako se delajo ekscerpti (izvlečki) iz znanstvenih knjig, kar nam slušateljem vrlo dobro služi.

Iz tega kratkega poročila je razvidno, da je način pouka, kakor tudi snov premišljeno izbrana. Dokaz so uspehi, ki so zelo razveseljevali.

V „Napreju“ je zadnjič svetoval nek člankar, da bi se ta način pouka zamenjal s predavanji, katera bi lahko posečalo več sodrugov kakor šolo. Istega mnenja je še več sodrugov iz Ljubljane, kateri še niso nikdar posejeli nobene politične šole in jih torej ne morejo kritizirati, ker ne poznajo njihovega ustroja. Prednost šol pred predavanji leži v tem, da voditelj šole pozna po nalogah in vprašanjih sposobnosti posameznih slušateljev, da si slušatelji lahko glavne misli beležijo in zahtevajo, da se njim nerazumljivo še enkrat razloži. Predavatelj si pa lahko snovi za predavanja zbere iz one stroke znanstva, v kateri slušateljem še največ manjka, in predava v taki obliki, da ga vsi razumejo. Glavna prednost šol pred predavanji je temeljitost, katera bi se pri predavanjih ne dala nikdar doseči. V šoli predavanega ni mogoče napačno razumeti, ker se napačno spisane naloge popravljajo in nerazumljeno še enkrat razlaga. Predavanje se pa radi nekaj napačno pojmovanih stavkov lahko napačno razlaga, kar več škodi kakor koristi in dela zmešnjave. Medtem ko bodo slušatelji političnih šol zmožni čez čas sami predavati, ker bodo snov sestavljenega predavanja temeljito razumeli, se slušatelji predavanj v splošnem ne bodo mogli povspeti

čez povprečno znanje posameznega predmeta.

Iz političnih šol bodo izšli najboljši propagatorji socializma, predavanja pa — katera so za splošnost tudi zelo potrebna — bodo vzgajala dobre vernike socializma.

Pozivljamo vse sodruge, ki so spoznali važnost izobrazbe za proletarijat, da pridejo v politično šolo in da agitirajo zanjo.

Dr. Tavčarjeva poslanica slov. komunističnemu dijaštvu.

Gospod pisatelj, advokat in župan ljubljanski dr. Tavčar je izvolil poslati potem svojega glasila slovenskim študentom komunistom očetovsko poslanico. Ravno na njegovo poslanico smo še čakali — o temu ni nobenega dvoma! Toda ta gospod je prišel s svojo poslanico vsaj dve leti prepozno. V tistih časih je bilo še moderno pisati o ruskih „zločincih“ Ljenu in Trockiju; danes so pa to „tempi passati“, in zato naj bi si bil g. župan svojo poslanico rajši prilepil v spominski album! Povod tej poslanici so dale baje (po našem mnenju leži pravi vzrok pri hrvaških občinskih volitvah) besede neke gospodične akademičarke (ki slučajno ni komunistinja!) in pa vesti, da je naša univerzitetna omladina, predvsem dunajska, „začela srkati v se nezrele in nejasne komunistične nazore“. Da ne bode gospod doktor v nikakšnih dvomih kar se tiče našega pokreta, mu lahko povemo, da so naše organizacije na univerzah, oziroma tehnikah na Dunaju, v Pragi, v Brnu in v Parizu številno zelo močne, in da k tem organizacijam pristopa najinteligentnejši in najzavednejši del naše omladine! Istočasno zaupamo lahko gospodu doktorju javno tajnost, da šteje društvo študentov-komunistov v Ljubljani 50 članov, in sicer članov, ki ne prireajo plesov in ne popivajo na različnih prireditvah, in se prav nič ne navdnujejo za sabljanje — pač pa pridno delajo, predvsem izobraževalno med slovensko komunistično manovsko omladino, in prav pridno zahajajo k diskusijskim večerom, kjer imajo priliko spoznavati „veliko zmoto, celi sistem, katerega zastopata“ učenjaka Marx in Engels!

Če tisto poslanico prerешetamo, pa de skozi le čisto malo moke; gros ostane v rešetu. Tisto malo se pa lahko oblikuje v dveh, treh besedah: Slovenski akademik mora biti človek, ki se ne sme navduševati za ruske „razbojnike, morilce, tatove“; on mora dati poslednjo kapljico svoje krvi, da se obdrži današnji družabni sistem! Gospod doktor si je menda mislil: No, to bodo fantje veseli, da so nekaj zvedeli o Rusiji! Bili smo v Rusiji in čitali smo tudi še kaj družega in boljšega kot so Tavčarjevi članki! Verujte nam, g. župan, mi si malokdaj privoščimo kakšno zabavo, toda dne 24. III. zvečer, ko je neki sodrug prinesel Vaše glasilo k našemu diskusijskemu večeru in poslanico glasno prečital, smo se zabavali bolj kot s pokojnim „Kurentom“ žalostnega spomina.

Gospodu doktorju lahko napišemo v odgovor na njegova domnevanja o „morijah, ropih in požigih“ ruskih boljševikov nekoliko citatov v album! Predvsem mu hočemo citirati bivšega italijanskega poslanika v Rusiji, Antonellija, ki je vse prej kot boljševik in pozna ruske prilike malo boljše kot g. Tavčar in razni gospodje slov. profesorji, ki so potovali v Rusijo na božjo pot k caru. V njegovem delu „Boljševička Rusija“ (izdaja „Jugo“) čitamo na strani 109: „Tako ostaje njihova politika (boljševička namreč) ista napram svima. Ona principijelne nje napram nikome brutalna in krvoločna. Ona je čisto slavenska! podmukla in krivodasta, ne bori se odpravo itd. ... napram puku je karakteristika boljševičke politike anormalnost a ne brutalnost.“ Na isti strani pravi pisatelj dalje: „U krajevima, gde dodje do kakvog protivničkog pokreta, koji se oslanja na oružanu silu, tamu se boljševici lačaju sličnih metoda, ali drže se na oko pasivno (torej o ubijanju niti govora!), rastvarajući protivničke sile, a da se ne upustaju u otvorenu i izraznu borbu.“ Antonelli v celem svojem delu konstantno povdarja, da ni karakteristik boljševičke taktike brutalnost, in to je dovolj jasno — tembolj pa, ker velja ta knjiga samo za prvo polletje boljševičke vlade! V koliko so se spremenile prilike v Rusiji do danes, pa vedo najbolj povedati

naši sodrugi, ki so pred kratkim prišli in še vedno prihajajo iz Rusije.

Kot drugi citat navajam nekaj iz Gorkijevega „Apela na kulturni svet“: „Priznam, da je dostikrat motilo delo za novo zgradbo nepotrebno razdejanje. Toda jaz imam pravico — bolj kakor kdo drugi — in dolžnost, da izjavim, da je ta nova zgradba, ki se izvršuje pod posebno težkimi okoliščinami in z junaškim naporom — takšne veličine, kakršne še ni bilo v dosednji zgodovini človeške družbe!“

Le govorite z ruskimi vojaki, g. doktor, in ti vam bodo povedali — stotine njih vam bode izjavili: „Ruski vojak je bil pes; če ni salutiral, kakor se je ravno oficirju zdelo pravilno, ga je ustrelil, in nikdo ni oficirja poklical k odgovornosti! Kaj čuda, če se je potem marsikaj izvršilo, kar pa je bilo osebnega maščevalnega značaja! In potem, g. doktor, če že govorite o morijah, povejte vendar, ali ni bila večja morija, morija evropskih abnormalnih in zločinskih mesarjev, ki so pogladi 12 milijonov proletarcev v klavnico? Ali seveda — to se bili le proletarci — kdo se bo brigal za to rajo!

Prav ima torej Gorki, ako piše: „Da so se izvršile v tem trdem delu neprecenljive vrednosti tudi velike napake in nepotrebne krutosti, to je res; toda kako neznatne so te napake, če jih primerjamo s strahovitim zločinom vojne, razvnete od angleškega in nemškega imperijalizma? In potem, ali ni ravno ta vojna zadušila v človeku komaj na pol zbujeno zavest o vrednosti življenja in človeškega duha?“

Kar se pa tiče Vaše trditve, g. doktor, o rezanju vratov vam lahko vsak četrtošolec pove, da imajo v vseh buržoazijskih in enakih državah od potopa pa do danes vladajoči razredi „pravico“ rezati vratove — seveda le „zakonitim“ potom.“

In še eno vprašanje, g. župan! Povejte, prosimo Vas, kaj pa je ta jugoslovanska država napravila v dveh letih svojega obstoja? Ali je mogoče za šolstvo izdala 10 milj. rubljev kot sovjetska Rusija v enem letu svojega obstoja? Ali je odpravila glad (le pomislite na upokojence južne železnice!), obula bose, oblekla nage? Nakupčila je vse bogastvo v roke deseterice! — Kaj smo doživeli? Hlapei kapitalizma so zapirali jugoslovanske revolucionarje v bivši a. o. monarhiji — isti hlapei zapirajo danes za obol jugoslovanske dobrovoljce, ki so doprinesli svojo kri za vstvaritev te države!

Če se prav spominjamo, ste tudi Vi, g. doktor, imenovali svoječasno ideje in ideale jugoslovanske revolucionarne omladine „fantom“. In danes imenujete komunizem „fantom“. Bojimo se, da bomo morali čitati v bodoči človeški socialistični družbi izjavo lojalnosti, pisano z Vašim peresom kakšnemu jugoslovanskemu Ljenu. „In nikdar ne bomo doživeli, da bi iz človeštva izginil popolnoma egoizem“ pravite, g. župan! To ni potrebno, potrebno je samo doživeti, da bode egoizem 95% človeštva zmagal nad egoizmom 50% človeštva!

„Giba se, pravi naš sodrug Krleža, polagoma se giba! Naš globočni balon neče svetone crnoga balasta zaustaviti, da se ne popne onamo, kamo se popeti mora i sva je natega glupama uzaludna. Jer što zorači hti sve principe materije postavljati na glavu? Ni sva štampa (najmanj pa Tavčarjev „Slov. Narod“ in njegova poslanica!) ni frazeologija ni sila slepih idijota ne mogu zaustaviti toka kozmičnog!“ Giba se, g. doktor, počasi se giba, a vendar!

Če se Vi, g. doktor, tresete pred komunizmom ali ne — to utegne interesirati k večjemu — Vas; nam je to popolnoma irelevantno.

Društvo študentov komunistov
v Ljubljani.

Impozantna zmaga hrvaških sodrugov.

Občinske volitve na Hrvaškem so vzele sapo klepetavemu meščanskemu in socialpatrijotičnemu časopisju. Ne vedo iz zadrege. Nekateri molče, drugi — treznejši — priznavajo odkrito, da je narod izpregovoril vse drugače, nego so meščanske stranke mislile; tretji, in to so socialpatrijotični listi, ti pa — zavijajo in zavijajo, ker jih je te zmage sram. Zavajajo se pač, da so te volitve obenem neizprosna obsodba njihove

lažisocijalistične politike. Zato operirajo z izmišljenimi stotinkami, da bi prevarali še enkrat slovensko delavstvo. Pravijo, da je bil obenem z izvolitvijo komunistov izvoljen tudi nad 100 socijalnih patrijotov!!! Kje so ta laž pobrali? Naj nam navedejo občine, v katerih so bili vsi ti socijalpatrijoti izvoljeni? Še celo v Koračevem šidskem okraju so socijalpatrijoti pogoreli, delavski zastopniki so pristali komunistične stranke.

„Naprej“ o vsem tem pa pridno molči, le zato seveda, da more v zadregi pisati o izmišljenih stotinkah. No, naj bo. Mi smo hladnokrvni. Volitve v Sloveniji bodo povedale vse. Zaenkrat podajamo po vrsti izid volitve na Hrvaškem. Evo:

Zagreb	20
Osijek	20
Virovitica	13
Vukovar	12
Karlovac	11
Požega	8
Senj	3
Sisak	3
Križevci	8
Zemun	11
Koprivnica	1
Cirkvenica (celo občinsko zastopstvo)	12
Dolnja Stubica	9
Vinkovci	9
Dugavesa	16
Selce (celo občinsko zastopstvo)	12
Našice	8
Varoš	6
Sibinj	6
Podvinje (celo občinsko zastopstvo)	12
Valpovo	8
Gugljenovac	2

Pri tem pa manjkajo še podatki o izidu volitev v raznih drugih občinah, ki niso še glasovale. Bomo še pisali. Toda že ti podatki kažejo zgovorno na ogromni uspeh pridnih hrvaških sodrugov. Čestitamo jim!

Pozdrav zavednega ženstva.

Z navdušenjem pozdravlja ženski proletarijat novo ustanovljeno „Delavsko socijalistično stranko za Slovenijo“ v nadi, da bo ta politična struja posvetila nekaj svojih moči tudi ženskemu vprašanju. Mnogo upov smo stavile v socijal. dem. stranko, a smo se varale. Če smo hotele sklicati ženski shod, nismo dobile nobenega govornika. Ženski del proletarijata, ki je tako važen del človeške družbe, je bil prepuščen samemu sebi. Udeleževale se nismo doslej toliko javnega življenja in zato ne moremo imeti tolike in take izobrazbe na političnem polju kot moški svet. Zato pa je tem večja dolžnost teh, da nam pomagajo pri vsakem koraku, ki služi dobrobiti splošnosti.

Pripravljene smo pomagati in sodelovati po svojih zmoglostih za skupno osvoboditev. Manjka nam samo oseb, manjka vodnikov, ki bi nas navduševali in vzpodbujali k izobrazbi, ki je predpogoj vsemu nadaljnjemu delovanju. Zato apeliramo na „Delavsko socijalistično stranko za Slovenijo“, da vzame v svoj program tudi žensko vprašanje. Več proletark.

Opomba uredništva. Hvala, sodružice, za Vaš iskren pozdrav in bodite uverjeni, da bomo od svoje strani storili vso svojo dolžnost za probudo in organizacijo zavednega ženstva.

Prizor.

Nakupovalna zadruga je — kajk — socijalno demokratično podjetje; njen ravnatelj je seveda tudi veliki član socijalpatrijotične stranke. No, zgodilo se je, da je ta slavna zadruga kupila Delavski dom — pardon! — zmotili smo se — rdeči avtomobil, v katerem se sedaj gospodje bivši ministri, poverjeniki, ravnatelji itd. pridno vozarijo. Do tu je stvar približno v redu. Sedaj pa naprej. Nakupovalna zadruga ima pri tržki „Balkan“ na Dunajski cesti svoje skladišče. Tja se je zadnjič peljal v rdečem avtomobilu gospod socijalno demokratični ravnatelj socijalno demokratične nakupovalne zadruge. Izstopil je na dvorišču „Balkana“, tik pred

vratni skladišča. In glej: V tem, ko stoji avtomobil prazen na dvorišču in si ravnatelj ogleduje skladišče, ponesreči pri delu neki težak zaposlen v skladiščih nakupovalne zadruge. Ponesrečil je smrtno nevarno ter padel v nezavest. Odpeljati ga je bilo treba takoj v bolnišnico. Ker je stal avtomobil socijalno demokratične zadruge prazen na dvorišču, so ga hoteli tovariši takoj prepeljati s tem avtomobilom v bolnišnico. Toda gospod socijalno demokratični ravnatelj ni bil tega mnenja. Ni dovolil, da bi se ga odpeljalo z avtomobilom, ukazal je telefonirati na rešilno postajo, ki je kasneje poslala po ponesrečenca in ga odpeljala v bolnišnico. Rdeči avtomobil je pa stal ves ta čas prazen na dvorišču in gosp. ravnatelj se je mirno sprehajal po skladišču.

Zakaj smo to povedali? Zato, ker pravijo, da je zadružni avtomobil socijalpatrijotičnih ministrov in poverjenikov od tistega dne še bolj rudeč. Ga je namreč samega sram.

Shod v Kočevju.

V nedeljo dopoldne, 21. t. m. je priredila kočevska krajevna organizacija v Kočevju političen shod. Na tem shodu je dobil prvi besedo sodr. Wallis iz Maribora, za njim pa je govoril sodr. Gustinčič.

Sodrug Wallis je pozdravil kočevske sodruge v imenu Socijalnodemokratične stranke iz Maribora in je potem govoril splošno o političnem položaju. Glavna nota njegovega govora je bila, da se mora delavstvo šteti in organizovati ter se nikakor ne sme cepiti.

Sodrug Gustinčič pa je zarezal globokeje. Povdaril je, da se proletarijat v Sloveniji prav pridno prešteva in prebira in da ga je ravno to preštevanje in prebiranje dovedlo to tega, da je še dosti preslab. Zato pa je postal nezadovoljen sam s seboj in z onimi zaupniki, ki so ga ovirali v njegovem organizatoričnem delu in ujedinenju z ostalim proletarijatom v Jugoslaviji. Njegov glavni cilj je, da se čim bolj okrepi in ojača in zato ne sme stati sam, kakor so to zahtevali oni dosedanja zaupniki, ki so zlorabljali njegovo zaupanje v svoje sebične politične in materijalne svrhe. Zato je proletarijat v Sloveniji zapustil te dosedanje svoje zaupnike in se postavil na svoje lastne noge, in sodr. Gustinčič ne prinaša več pozdrave socijalnodemokratične stranke v Kočevje, ampak Socijalistične Delavske Stranke, ki se bo 11. aprila na svojem strankinem kongresu združila s stranko vsega komunističnega proletarijata v Jugoslaviji v eno samo proletarsko bojno celoto. Videli smo, da so se vse naše buržoazijske stranke po prevratu takoj ujedinile s strankami enakih stremeljenj na vsem našem jugu in da stoje danes socijalističnemu proletarijatu nasproti samo veliki in močni buržoazijski bloki, zato pa je neodpušljiv greh onih elementov med nami, ki našega proletarskega ujedinenja niso hoteli in ki so ujedinevali proletarce Slovenije s slovenskimi kapitalisti namesto z ostalim proletarijatom Jugoslavije. Sodr. Gustinčič je v daljšem načelnem izjavljanju pokazal globok prepad, ki loči komuniste vsega sveta od socijalnih patrijotov, vsled česar je moralo priti tudi pri nas do očiščenja proletarskih vrst.

Za sodr. Gustinčičem je govoril zopet sodrug Wallis, ki je izjavil, da je tudi on za očiščenje naših proletarskih vrst in da je tudi on komunist, ali, da Mariborčani zahtevajo, da se najprej skliče strankin zbor, na katerem se bosta tudi Kristan in Prepeluh lahko zagovarjala in da ako nista delala prav in ako se ne bosta pokorila strankini disciplini, da se ju potem odstrani, kakor tudi

vse druge sodruge, ki delajo na to, da se naše vrste razcepijo.

Ker je bila že skoro 1 ura popoldne, ko je sodr. Wallis končal s svojim govorom, je bil shod zaključen in sodr. Gustinčič ni mogel več odgovoriti na izvajanja sodr. Wallisa. Vprašamo pa sodr. Wallisa in naše mariborske sodruge, da-li jim je znano, da smo se komunisti v stranki borili šest mesecev za sklicanje strankinega zbora, na katerem bi se bila morala Kristan in Prepeluh zagovarjati za svojo nesocijalistično politiko in da sta se ravno ta dva nesocijalista s policijo in vsemi mogočimi triki borila proti temu, da ni prišlo do javne polemike na zboru in konferencah med njima in komunisti? Bala sta se odkrite kritike kakor hudič blagoslovljene vode, sedaj pa zahtevajo njihovi prikriti podrepaniki sklicanje strankinega zbora.

Proletarijat v Sloveniji se ne bo cepil, ampak ujedineval in onim organizacijam, ki ni do cepljenja, naj odpošljejo 11. aprila svoje delegate na strankin zbor. Toda ti delegati morajo biti resnični delavci in ne konsumarji in ne funkcionarji! Tu se mora slišati zastopnike delavstva in ne zastopnike strankinih nastavljenecv in uradnikov bolniške blagajne! Kako so gospodarili in nam diktirali Kristan, Prepeluh, Čobal in dr. te družbe, vemo že vsi predobro in zato so nam nadaljnja njihova pojasnila in zagovori sedaj popolnoma nepotrebni.

Mi hočemo toraj delavski zbor in ne zbora strankinih funkcionarjev in to naj sodr. Wallis sporoči našim sodrugom v Mariboru. Dokler pa tega ne napravi, so nam njegovi nauki o jedinstvu v Kočevju brez smotra!

Pismo iz Trbovelj.

Ker na naši postaji in na pošti ne sprejemajo več 100 in 20 kronskih bankovcev, vlada med prebivalstvom veliko razburjenje. Tako postopanje je proti naredbi finančnega ministrstva in pozivljamo ravnateljstvo pošte in železnice, da te protipostavne šikane takoj odpravijo.

Nadalje pozivljamo poštno ravnateljstvo v Ljubljani, da končno že enkrat zopet uvede redno zvezo med Trbovljam I in II kakor tudi, da se bo pošta pobirala pri vsakem vlaku, kakor je že bilo to urejeno pred in med vojno. Jugoslavija je nastala vendar v 20. stoletju in ne v srednjem veku.

Sedaj se vse poštne pošiljatve zakasniijo za 2 do 3 dni, ker se vsa pošta jutranjenega dunajskega vlaka odpelje naprej v Ljubljano in vrne šele drugi dan. Pismo iz Hrastrnika rabi do Trbovelj 4 do 5 dni. Vseh zamud je krivo poštno ravnateljstvo, ker je odpustilo poštne voznika, ki je za 6 kratno vožnjo na postajo zahteval 1200 K mesečno. Ravnateljstvo je raje opustilo 4 vožnje in plačuje sedaj privatnemu vozniku za 2 vožnje dnevno 2000 K mesečno. Te neznosne razmere naj se takoj odpravi, sicer se pritožimo na poštno ministrstvo v Beograd.

Naš ljubi ravnatelj premogovnika ima „črno listo“, na kateri imajo biti čast zapisani le oni sodruzi, katere hoče na vsak način spraviti iz Trbovelj, ker misli, da bode potem lažje neomejeno paševal nad „delavsko rajo“. V ponedeljek je brez zadostnega vzroka odpustil sodr. Nemeca, ki dela na nadnevem kopu Doberna, ker se je Nemec drznil na surove besede paznika Železnika ostro odgovoriti. Ogorčeno delavstvo je takoj zapustilo delo in protestiralo pri obratnem vodji, ki

se je zgovarjal na ravnatelja. Ravnatelj se je pa zgovarjal na obratnega vodja in pretila je splošna protestna stavka. Poklicana komisija okr. rud. urada je v sredo slučaj preiskala in odpustitev so. Nemeca preklicala. Gospodu komisarju inž. Lipoldu se za njegovo objektivnost zahvaljujemo, posebno ker smo bili do sedaj navajeni, da so komisarji ali Seefeldner, Bauer itd., bili le slepo orodje v rokah splendidnih kapitalistov. Kdo je k omenjeni obravnavi poklical orožnike in čemu? Gospod inž. Lipold jih ni! Ali so orožniki v Trbovljah pod poveljstvom ravnatelja? Mogoče je vse.

„Slovenski Narod“ in diktatura.

V zadnji izdaji „Ujedinjenja“ smo objavili članek, v katerem smo tudi govorili o diktaturi. Trdili smo, da si vsak stan človeške družbe, vsako bitje, skuša priboriti svoje nujne potrebe in pravice, če mogoče zlepa, če ne pa — zgrda. Če ni ta naša trditev pravilna, ni potemtakem pravilno niti splošno pojmovanje človeške zgodovine in njenih socialnih sprememb, kakor jo poznamo od pamtiveka sem! Toda, kaj pomagati! Govorili smo o diktaturi, in to je gospode pri „Sl. Narodu“ tako splašilo, da so še tisti večer zamenjali solnčni odsev za Grintovcem, z mogočnim žarom polarne noči! Odstavek o diktaturi se je spremenil v napoved revolucije, ki bi morala izbruhniti v par tednih, odnosno v par dneh, ali pravzaprav v par urah! Seveda vse to s pomočjo vojaštva in pa vsaka deželne predsednika so. Vencajza... Kakor je bila vizija strašna, vendar niso pozabili na indirektno pušico proti predsedniku deželne vlade dr. Brejcu. Odkar so se Žerjavi začeli seliti sredi zime, mesto jeseni, so take in enake reči sicer razumljive. Ni nam pa jasno, kako se more odstavek o diktaturi spremeniti v trenutku takorekoč v izvršeno revolucijo. Ali je naš razum prepočasen, ali pa tečejo v možganih „Narodove“ gospode pojmi in dogodki v brzem pravcu praterskega „Ringelspiela“...

Naj nam na vsak način „Slov. Narod“ oprosti, če mu ne moremo servirati diktature proletarijata tako hitro, kakor si on želi. Pri nas se pojmi in dogodki ne pode tako rapidno. In sama subjektivna dobra volja tudi ne zadošča. Z gotovostjo mu lahko povemo samo to: Če se bo kedaj večni družabni in državni nered v Jugoslaviji tresel v svojem ogrodju, se ne bo to zgodilo tistega dne in tiste ure, ki jo bo napovedal „Slov. Narod“... Sicer pa ne bo menda do tistih dob več ne Žerjavov, ki se selijo, ne Brejcev, ki pričivkajo. Zato bo takrat tudi „Narodovo“ razpoloženje bolj normalno...

Dopisi.

Trbovlje. Sprejmite srčne pozdrave od sodruha iz Trbovelj. Slavna meščanska socialna demokracija je mirno zaspala v gospodu Ant. Kristanu. Noben pošten človek ne bo plakal za njo. Čudim se, da je ta delavska stranka po krivih nekaterih voditeljev tako nizko padla ter pozabila na vse delavske interese in potrebe. Tako stranko da bi mi rudarji še podpirali? Saj vemo marsikaj. Tudi prosluli Čobal iz Zagorja je že kapitalist z odurno dušo po vrhu. Stranka se mora prenoviti od korenin. Mi gremo po čisti poti socializma, kakršnega sta nam začrtala Marx in Engels. Tu v Trbovljah so prav vsi delavci brez izjeme stopili v našo stranko, ki je res prava socialistična stranka, očiščena vseh nepoštenjakov. Zadnji čas je bil, ker težke so razmere. Draginja raste vsak dan. Cene beli moki so se podvojile, prav tako cene koruzne moke, oblek, obutev itd. in socialna demokracija je lepo mirno sodelovala z meščanstvom in s tem podpirala oderuštvo. Sedaj smo še na slabšem

nego smo bili pred božičem, sploh če pojde tako naprej, bomo kmalu bosi in nagi. Zahtevamo, da se nam zopet uravnajo plače, ker ni naša krivda, če ne moremo naprej. Zakaj se ni hotelo nikoli urediti naše razmere na trajnejši način? Zahtevati moramo proti lastni volji vsaki toliko, ker za vsakim izboljšanjem takoj poslabšajo naše razmere, zviša na vsem draginja. Socialpatrijoti pa čenčarijo, kakor da bi nam bilo na rožcah poslano.

V resnici vemo, da je drugod v Jugoslaviji vse boljše. V Sremu n. pr. so živili za polovico cenejša. Pri nas so pa dražje, in še dobi se jih ne. Odrli bi nas. In naši trgovci! Ti bi nam ne privoščili še koruznih štorov. Razni Vedeniki, Dežmani in Kramarji so obogateli na račun rudarjev, pa bi jih sedaj v zahvalo najraje izstradali, ker je prilika za prodajo po višjih cenah tudi drugod.

Naj socialpatrijoti govorijo in pišejo v svojih listih, ki jih nihče več ne mara, karkoli, mi jih poznamo, vemo, da so zamudili mnogo in nas izdali. Vemo, da bi bilo marsikaj boljše, če bi jo ne bili osebno tako zavozili.

Toda ne obupamo. Socializem ni zato poražen. Nasprotno. Zmagal bo čistejši v novi Delavski socialistični stranki.

*

Org. voj. inv. podružnica Trbovlje je pri zadnjem prostovoljnem pobiranju daril nabrala od prebivalstva trboveljske okolice 676 K. Rudarji: zapadno okr. 209 K, vzhodno okr. 234 K, Dobra 124 K, opekarna 87 K. Vsem darilecem se najtopleje zahvaljuje odbor.

Železničarski vestnik.

Upokojenci stradajo.

Upokojenci južne železnice prosimo, da blagovolite obelodaniti v Vašem cenj. listu našo obrambo in postavno pripoznanih doklad sledeče:

V slovenskih dnevnikih beremo o izenačbi pokojninskih prispevkov na podlagi mesečnih 200 dinarjev za tiste, ki nimajo družinskih članov, katerim so pristojbine še posebej pripoznane, in to vsem upokojencem v državi. Iz tega pa še ni razvidno, je li tudi južna železnica mišljena v tej izenačbi, ali pa se tiče le upokojencev državnih železnic.

O celi stvari se poroča le prikrito, tako, kakor da bi bili tudi upokojenci južne železnice enako udeleženi teh prispevkov kakor oni državnih železnic, kar pa do sedaj ni niti zdaleka res.

Res je nasprotno, da smo upokojenci južne železnice dobili trikratno podporo po 80 kron in enkrat pa 200 kron; to znaša skupaj 440 kron, in sicer od časa, kar se je vojna začela pa do današnjega dne. In tudi te omenjene svote 200 kron ne vsi, ker se jih je pri delitvi dosti prezrlo ter tako pustilo čisto praznih rok.

Toraj to je tista izkoriščevalna enakopravnost južne železnice pod nekdanjo firmo C. kr. priv. južna železnica. Vprašali bi, kaj pomeni ta visoko doneči c. kr. privilegium, je li bil ta privilegium podeljen v svrhu satiranja nekdanjih zvesto službečih po 30, 40 in še višje let, da morajo sedaj prositi kot nezmožni za delo od hiše do hiše košček kruha ali kaj drugega?

Upokojenci južne železnice imamo zelo majhne pokojnine, če se povprečno vzame po 200 kron mesečno; ali tudi ta številka je že previsoko vzeta. Kaj se more pa opraviti z 200 kronami mesečno pri družini, akoravno ne veliki, pač pa vsaj dveh oseb? Kako naj upokojenec s tem pomaga, da se obvaruje smrti vsled lakote?

Vojne razmere so prinesle slabe posledice. Vsled neznatnih pokojnin se upokojenec ne more nabaviti ne obleke ne obuvala. Stojimo kot sirote pod milim nebom. In ta koruptna južna železnica se pa v pest smeje s pretvezo, da nima kaj. Kam naj se obrnemo in kaj početi? Ali se naj poslužimo domovinske pravice, da nas bo občina preživljala in oblačila ter dala streho? Ne, to ne sme biti. Mi smo služili v prid državi in južni železnici, in ta je postavno primorana, nas podpirati, da ne ginemo. Prosimo toraj merodajne faktorje, v prvi vrsti deželno vladu v Ljubljani, da se na merodajnem mestu z vso strogostjo zavzame za potrebne upokojence južne železnice v dosego izplačanja že pripoznanih pokojninskih doklad.

Utrinki s postaje Zalog.

Naš kremeniti postajenačelnik ima liki obile njegovih sovratnikov to nelepo navado, da se kaj rad zanima za posle in druge stvari tretjih, dasiravno ni v to poklican, zlasti ker ni sam čist. Domišlja si tudi, da žel. uslužbenci, kateri niso neposredno pod njegovo komando, ne delajo, da lenarijo, da se sprehajajo itd., itd.

Naš gospod ima tudi svojega pobočnika, nekoga mlečezobnega uradniškega pripravnika, kateri mu je v bližjem sorodstvu in ima nalogo, ga ev. zastopati v kritiziranju in pikanju, ter še posebej posel označevalca vsega, kar je potrebnega ali nepotrebnega pri železnici.

To naduto človeče se je upalo nekemu en četrt stoletja službojočemu nastavljenju reči: Vas drugih pač ne bi bilo treba!

Andrejček je jako agilen pristaš ZJŽ in narodnjak prve vrste. Socialiste smatra za nekake škodljivce, nezadovoljneže in rovarje proti sedanjemu državnemu (ne-) redu.

Pred več meseci je bila na zaloškem premikalnem kolodvoru iz nekega voza ukradena neka količina riža.

Brez vsake tozadevne preiskave je naš vzorček brez ozira napram v službi nahajajoči se premikalni skupini tako odredil, da je odpustil iz službe ljudi, kateri niso imeli pri tem nikake krivde. To tvori prvo poglavje riževe afere — preidimo k drugi!

Našemu šefu bo najbrže še v spominu ona žena, katera je kupila od svoječasnno mimo se vozečih italijanskih vojakov 2 vrečici riža. Ne vemo na čigavo povelje je pa bil ženski ta riž zasežen in odvzet.

Riž je postaja shranila v enem pisarniških prostorov postaje Zalog, nakar je pa nekega lepega dne ves riž brez sledu izginil.

Pri tej „drugi“ riževi zadevi pa naš Andrej ni smatral za potrebno z isto strogostjo kot pri „prvi“ postopati. Se je pač rade volje na to pozabilo.

Naš postajenačelnik ne dovoljuje rad svojim uslužbencem priznane jim dopuste in kdor je že tako srečen, da izprosi dopust, mora napraviti prej pravi križev pot.

Gotova skupina uslužbencev pa dobi dopust brez vsakih težav in prošenj — ako treba, tudi kak nameček povh — seveda, če gre za spremeljati kak voz tovora iz Vevške papirnice tja doli na Hrvatsko.

S tem se „šef“ seveda gotovo strinja. Kajpa.

V razkuževalnici na postaji Zalog pridobiva postaja obilo gnoja. Žel. uslužbenci, z jako malimi izjemami, ga kljub prošnjam ne morejo dobiti. Gnoj „vandra“ pa po drugih potih na njive kmetov zaloške okolice, seveda to prinaša komurkoli precej poljskih, prašičjih in kurjih produktov...

Čuje se, da nas hoče naš prijatelj v dolednem času zapustiti. Baje se mu v neki pisarni obr. ravnateljstva v Ljubljani pripravlja že sedež, katerega si menda on sam ne želi. Govori se tudi, da se merad loči od sedanjega njegovega „Šlarafenlanda“. Dosedanje stanovanje si hoče na ta način zasigurati, da riva oz. priporoča za njegovega naslednika nekega uradnika, kateri stanuje v postajnem poslopju, češ, v drugačnem slučaju bi moral dosedanje stanovanje izprazniti. Radovedni smo, če mu pojde obratno ravnateljstvo na ta lim in s tem prezrlo starejše in sposobnejše uradnike za to mesto.

Naš gospod Andrej je obenem tudi marljiv častilec „Bachusov“. V dnevih 2. in 3. febr. t. l. je na čast temu bogu v nekem svetišču onkraj Save izkazal velikansko ljubezen do njega s tem, da je toliko časa piskal na orglje, „dok je meh počil“. Ta neprilika bila je „odmah“ brzojavnim potom njegovi zaloški metropoli naznanjena, nakar se je vpreglo železnega konjiča, kateri je galopiral do Laz in ga srečno prepeljal v Zalog.

Dragi! Skrajni čas je že, da zapustiš „Šlarafenland“, kajti tla bi ti znala postati še bolj vroča in bi utegnili priti celo do vulkaničnega izbruha.

—n—

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Petrič.
Natisnil J. Pavliček v Kočevju.

V ponedeljek 29. marca se bo vršil v Mestnem domu v Ljubljani

javni shod

„Delavske socialistične stranke za Slovenijo“
z dnevnim redom:

Splošni politični položaj in naša stranka.
Sodrug, pridite vsi!